

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Автором доведено доцільність здійснення внутрішньошкільного моніторингу якості методичної підготовки вчителя до здоров'язбережувальної діяльності. Визначено комплекс організаційно-методичних умов підготовки вчителя закладу загальної середньої освіти до застосування здоров'язбережувальних технологій. Розкрито значення моніторингових досліджень для підвищення ефективності підготовки вчителя до застосування здоров'язбережувальних технологій в системі методичної роботи закладу загальної середньої освіти.

Ключові слова: моніторинг якості освіти; система методичної роботи закладу загальної середньої освіти; методична підготовка вчителя до застосування здоров'язбережувальних технологій.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту" одним із головних завдань закладу загальної середньої освіти є "виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів (вихованців)" [4].

З огляду на це, серед головних об'єктів моніторингу слід вважати якість здоров'язбережувальної педагогічної діяльності. У зв'язку з цим гостро постає питання підвищення рівня професійної підготовки вчителів до застосування здоров'язбережувальних технологій в межах системи внутрішньошкільної методичної роботи. Адже не викликає сумніву той факт, що якісна теоретична і практична підготовка вчителя до застосування інноваційних освітніх технологій прямо впливає на рівень навчальних досягнень учнів.

У цьому контексті науковий інтерес становлять праці вчених, де зосереджується увага на проблемі підвищення професійного рівня вчителя (С. Гончаренко, І. Зязюн, Н. Ничкало, В. Кремень та ін.), досліджуються головні проблеми організації методичної роботи в школі (С. Гончарова, І. Жерносек, Т. Загривна, В. Пікельна та ін.), визначається вплив системи внутрішньошкільної методичної роботи на процес розвитку педагогічної творчості вчителів (Л. Білієнко, С. Сисоєва та ін.).

Ми цілком поділяємо позицію вчених (В. Бобрицька, О. Ващенко, О. Клестова), які вважають, що на основі впровадження здоров'язбережувальних технологій можна досягти високих показників навчальних досягнень та здоров'я учнів, а отже, підвищити якість навчання в школі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті інтеграції України до європейського і світового освітнього простору особливої актуальності набуває проблема дослідження якості національної освіти. Це пояснюється необхідністю розроблення вітчизняних освітніх стандартів відповідно до критеріїв держав-членів Європейського Союзу. Із цього приводу В. Кремень зазначає: "Проблеми педагогічної освіти, зумовлені новими цивілізаційними викликами до людини, модернізацією загальної середньої школи, входженням України до європейського освітнього простору, органічно взаємопов'язані, оскільки йдеться про досягнення єдиної мети – підвищення якості національної освіти та забезпечення підготовки людини до життя у XXI столітті" [5, с. 105].

Заслужовують на увагу напрацювання вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені застосуванню моніторингу освіти, зокрема С. Бабінця, С. Горбаткова, О. Майорова, Н. Морозової, Н. Нікітіна, Р. Шишова та ін.

С. Бабінець розглядає моніторинг як "відповідні механізми контролю й відстеження якості освіти, постійне спостереження за навчально-виховним процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату" [1]. На його думку, "наукова організація моніторингу якості освіти дає можливість приймати відповідні управлінські рішення та прогнозувати навчально-виховні ситуації на наступний навчальний рік; оперативно втручатися і вносити відповідні корективи до педагогічного процесу; конкретно планувати роботу з відповідної проблеми з учителями та учнями; створювати умови для порівняння власної оцінки діяльності педагогічного колективу з незалежною оцінкою" [1].

І. Проценко та К. Гудименко підкреслюють, що "моніторинг може одночасно використовуватись і як засіб проведення соціальних досліджень, і як інструмент управлінського впливу на досліджуваний об'єкт" [9, с. 252].

Як бачимо, головні аспекти моніторингового забезпечення якості освіти висвітлені теоретиками і практиками, але недостатньо розробленими залишаються актуальні питання, пов'язані з моніторингом здоров'язбережувальної діяльності закладу загальної середньої освіти.

Зважаючи на вищевикладене, **метою** статті є розкриття значення внутрішньошкільного моніторингу якості підготовки вчителя до застосування здоров'язбережувальних технологій.

Означена мета конкретизована в таких **завданнях**.

1. Визначити комплекс організаційно-методичних умов підготовки вчителя закладу загальної середньої освіти до застосування здоров'язбережувальних технологій.

2. Виокремити й охарактеризувати рівні та критерії готовності вчителя до застосування здоров'язбережувальних технологій в процесі внутрішньошкільного моніторингу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система методичної роботи закладу загальної середньої освіти зорієнтована на оволодіння вчителем сучасними освітніми інноваціями та поширення надбань передового педагогічного досвіду.

Вважаємо, що цьому значно сприятиме реалізація комплексу організаційно-методичних умов підготовки вчителя закладу загальної середньої освіти до застосування здоров'язбережувальних технологій, а саме:

– удосконалення змісту і структури системи методичної роботи школи, зорієнтоване на підвищення ефективності теоретичної і практичної підготовки вчителів до застосування здоров'язбережувальних технологій;

– установа педагогічно доцільних взаємозв'язків між управлінським складом закладу загальної середньої освіти та членами педагогічного колективу з метою ефективної реалізації здоров'язбережувального педагогічного процесу;

– здійснення внутрішньошкільної методичної роботи на діагностичній основі;

– співпраця між учителями, медпрацівниками, психологічною службою закладу загальної середньої освіти, батьками і громадськими організаціями, спрямована на охорону, збереження і зміцнення здоров'я молодого покоління;

– використання різноманітних форм методичної роботи, зорієнтованих на розвиток у вчителя навичок проектування й моделювання здоров'язбережувальних технологій;

– активізація процесу самоосвіти вчителів у процесі оволодіння засобами, методикою і технікою застосування здоров'язбережувальних технологій [2; с. 13].

Як бачимо, формування високопрофесійного рівня володіння вчителем теорією та методикою здоров'язбереження учнів можливе за умов формування широкого кола психолого-педагогічних, філософських, загальнокультурних знань та знань з основ моделювання і проектування здоров'язбережувальних технологій.

Слід зазначити, що ефективність підготовки вчителя до застосування здоров'язбережувальних технологій залежить від реалізації таких функцій системи методичної роботи закладу загальної середньої освіти: організаційної, діагностичної, планування, прогностичної, моделювальної, коригувальної, поширення результативного педагогічного досвіду і здійснення методичного супроводу здоров'язбережувальної педагогічної діяльності.

Вищевикладене дає підстави стверджувати, що тільки різнорівнева, багатофункціональна і різнопланова система методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу здатна забезпечити зростання рівня науково-методичних знань учителів із збереження і зміцнення здоров'я учнів.

Так, справді, як зазначає В. Бобрицька, система методичної роботи школи повинна бути зорієнтована на "створення колективу однодумців з метою здійснення скоординованого впливу на формування здорового способу життя молодого покоління" [3, с. 301]. Водночас дослідниця підкреслює крайню необхідність підвищення теоретичної, практичної та мотиваційної готовності педагогів до здоров'язбережувальної діяльності.

Внутрішньошкільний моніторинг передбачає виокремлення рівнів та критеріїв готовності вчителів до застосування здоров'язбережувальних технологій. Вважаємо, що такими критеріями є:

1. Мотиваційний – визначається сформованістю в учителів професійно-ціннісного ставлення до застосування здоров'язбережувальних технологій.

2. Когнітивний – характеризується сформованістю теоретичних знань у галузі здоров'язбереження дітей і підлітків.

3. Операційно-діяльнісний – вказує на рівень оволодіння учителями методами здоров'язбережувальної діяльності.

4. Професійно-технологічний – засвідчує сформованість практичних навичок моделювання і проектування здоров'язбережувальних технологій.

5. Оцінно-рефлексивний – залежить від здатності вчителя до самооцінки результативності здоров'язбережувальної педагогічної діяльності.

Відповідно до названих критеріїв і їх показників було визначено такі рівні готовності вчителів до застосування здоров'язбережувальних технологій у системі методичної роботи закладу загальної середньої освіти: досконалий, базовий, достатній та елементарний.

Для проведення моніторингу слугує низка методик та анкет, серед яких особливого значення, з позиції нашого дослідження, набуває методика В. Уруського "Діагностика професійної підготовленості до педагогічної діяльності", "Карта педагогічної оцінки і самооцінки рівня готовності до професійно-педагогічного саморозвитку", "Діагностична карта підвищення рівня методичної кваліфікації вчителя", анкета "Здоров'язбережувальні технології у навчально-виховному процесі сучасної школи" "Підготовка вчителя до застосування здоров'язбережувальних технологій".

Підсумовуючи вищевикладене, маємо підстави для таких **висновків**: 1. Реалізація комплексу організаційно-методичних умов підготовки вчителя до застосування здоров'язбережувальних технологій

забезпечує зростання в учителів рівня сформованості науково-методичних знань у галузі здоров'язбереження учнів та практичних умінь моделювання і проектування здоров'язбережувальних технологій.

2. Застосування моніторингових досліджень дозволяє оцінити рівень готовності вчителя до здоров'язбережувальної діяльності та сприяє підвищенню ефективності системи методичної роботи закладу загальної середньої освіти з підготовки вчителя до застосування здоров'язбережувальних технологій.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в аналізі результатів моніторингу та розробленні відповідних науково-методичних рекомендацій щодо вдосконалення системи методичної роботи закладу загальної середньої освіти з підготовки вчителя до застосування здоров'язбережувальних технологій.

Використані джерела

1. Бабінець С. Педагогічний аналіз моніторингу якості освіти : [Електронний ресурс] / С. Бабінець. – Режим доступу : – <http://osvita.ua>
2. Беседа Н. А. Підготовка вчителя до застосування здоров'язбережувальних технологій у системі методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Н. А. Беседа. – К., 2012. – 21 с.
3. Бобрицька В. І. Формування здорового способу життя у майбутніх учителів : монографія / В. І. Бобрицька. – Полтава : ТОВ "Поліграфічний центр "Скайтек", 2006. – 432 с.
4. Закон України "Про загальну середню освіту" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
5. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.
6. Методика і технології оцінювання діяльності загальноосвітнього навчального закладу: посібник / Ляшенко О. І., Лукіна Т. О. та ін. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 160 с.
7. Моніторинг якості освіти: принципи, форми, вимоги : довідник-посібник. – Хмельницький : ХОІППО. – 2013. – 61 с.
8. Організаційно-методичне забезпечення моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти : монографія / за ред. Ляшенко О. І. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 160 с.
9. Проценко І. І. Моніторинг як інструмент визначення якості освіти / І. І. Проценко, К. М. Гудименко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2015. – № 4 (48). – С. 247 – 255.

Beseda N. A.

TEACHER'S HEALTH SAVING TECHNOLOGIES USING METHODOLOGICAL PREPAREDNESS QUALITY MONITORING

The article grounds the applicability of national education quality monitoring conducting, which is connected to necessity of creating national educational standards according to the criteria of European Union member-countries. The author proves the practicability of conducting interschool quality monitoring of teacher's methodical preparedness for health saving technologies using. A set of organizational and methodical conditions for secondary school teacher preparedness to use health saving technologies is defined. It is noted here that developing highly professional level of teacher's awareness of theory and methodology of pupils health saving is possible providing complex improving of psychological and pedagogic, philosophic and general cultural knowledge base, as well as knowledge of basics of modeling and designing health saving technologies.

The evaluation of topical issues of a school teacher professional training indicates the development of theoretical and practical basis of health saving teacher's work; however such problem as teachers' methodical ability to teach their pupils health saving skills together with the education process is still understudied. This determines the strategy and tactics of improvement teachers' training to implement health saving technologies on the basis of organizing and actualization the system of school methodical work.

Levels and criteria of teacher's preparedness to use health saving technologies are distinguished and characterized in the process of conducting interschool monitoring. Among the investigated criteria the researcher describes the following: motivational, cognitive, operation and activity, professional and technological, and estimative and reflective. According to the mentioned criteria and their indicators, the following levels for teacher's preparedness to use health saving technologies in the system of secondary school methodical work are defined: perfect, basic, sufficient and elementary.

A list of diagnostic methods to use while conducting monitoring of teacher's preparedness to use health saving technologies, are offered. The importance of monitoring investigations for improving effectiveness of teacher's preparedness to use health saving technologies in the system of secondary school methodical work is explained.

Key words: education quality monitoring; system of secondary school methodical work; teacher's methodical preparedness to use health saving technologies; a set of organizational and methodical conditions for secondary school teacher preparation to use health saving technologies; levels and criteria of teacher's preparedness to use health saving technologies.

Стаття надійшла до редакції 05.03.2018 р.